

Nikola Despot, dipl. ing. građ. (1928. – 2017.)

Sve je mnogobrojne znanke i prijatelje, a posebno kolege i štovatelje, rastužila vijest da nas je zauvijek napustio Nikola Despot, dipl. ing. građ., ugledni i cijenjeni projektant konstrukcija. Rodio se 13. veljače 1928. u Šibeniku, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Na Građevinski odjel Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu upisao se 1946. te je s izvrsnim uspjehom diplomirao 1954. godine.

Nakon što je odslužio vojni rok, krajem 1955. prvo zaposlenje dobio je u GP-u *Jadran* u Zadru, gdje je radio do sredine 1957. godine. Tada je prešao u ugledni zagrebački statički projektni biro *Keller* u kojemu je radio gotovo četiri godine. Bio je uključen u izradu proračuna konstrukcija za škole, manje gimnastičke dvorane, stambene četverkatnice te industrijske hale u Zagrebu, Bjelovaru, Križevcima i Požegi, ali i u Osijeku gdje je izgrađena i najveća – troetažna hala tvornice *Sapornija*.

Od 1. travnja 1961. pa sve do umirovljenja 1. lipnja 1990. radio je u negdašnjemu velikome građevinskom poduzeću *Novogradnja*, gdje je prve dvije godine radio kao voditelj gradilišta, gradeći stambene trokatnice u Vlaškoj ulici, ali i upravnu zgradu tvrtke na Petretičevu trgu, u kojoj je danas dio Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Upravo je u toj zgradi početkom 1963. počeo raditi kao statičar u projektnome birou tvrtke. Ključan događaj u njegovoj projektantskoj karijeri bio je odlazak u Pariz i upoznavanje s novom velikoplošnom oplatom UTINOR koja je omogućavala istodobno monolitno ugrađivanje betona za zidove i stropne ploče jednoga kata. Posebnost te oplata bili su pokretni kotači, zaseban način montaže i demontaže te primjena betonskih pumpi, a tehnologija je zahtijevala i temeljnu kontra ploču koja je uglavnom služila kao radna ploha. Ta, na europskim gradilištima rašire-

na tehnologija već je 1965. primijenjena na jednoj stambenoj zgradi u Zagrebu. Inženjer Despot, kojega su svi zvali Nikša, proračunavao je stotinjak poslovnih i stambenih zgrada po toj i po drugim tehnologijama, dakako ručno i uz pomoć šibera (kako se to onda radilo), a najvažniji su mu projekti stambeni neboder u Sigetu u Novom Zagrebu sa 17 katova i 168 stanova, upravne zgrade *Rade Končara* (12 katova) i *Nikole Tesle* (6 katova), ali i proizvodna hala za generatore te hala skladišta u tvornici *Končar*. Proračunavao je i projektirao stropove i krovove hala u Dvoru, Orhovici i Osijeku te *Badelova* skladišta na Žitnjaku u Zagrebu. Projektirao je i računao složena temeljenja brojnih hotela u Istri kao što su *Istra* na Crvenom otoku pokraj Rovinja, *Neptun* i *Fortuna* na otoku Svetom Nikoli u Poreču i *Tamaris* između Tara i Poreča. Ipak, najpoznatiji je njegov projekt konstrukcija triju stambenih nebodera sa 16 katova na uglu Heinzlove i Branimirove ulice u Zagrebu, gdje je u jednome od njih i

stanovao te vodio projektni biro *Novogradnja*. Neboderi su građeni UTINOR tehnologijom, a imaju zajedničko protuatomsko sklonište za 200 osoba.

Nikša Despot rođen je u građevinarskoj obitelji jer je otac Jakov bio poznati šibenski građevinski inženjer i poduzetnik (mlađi je brat bio poznati kirurg prof. dr. sc. Ivo Despot), a građevinarsku je obiteljsku tradiciju nastavio i njegov sin dr. sc. Zoran Despot koji radi na prestižnome ETH-u (*Eidgenössische Technische Hochschule*) u Zürichu. Kao dječak bio je vrlo brz i okretan, čak je svojedobno pobijedio na jednome gradskom stolnoteniskom turniru. Poslije je zbog brzog rasta i vitkosti bio sklon tuberkulozi, onda vrlo raširenoj i pogubnoj bolesti, pa se neko vrijeme liječio u talijanskim Alpama. Ženio se dvaput (iz drugog braka ima kćer Dianu) i ima dvoje unučadi, a posljednjih pet godina bio je teško pokretan. Treba reći to da se osim za statiku i za obitelj zanimao i za povijest i zemljopis. Puno je čitao i posjedovao gotovo enciklopedijsko znanje pa je suhoparnu materiju iz raznih povijesnih razdoblja mogao pretočiti u zanimljive i poučne priče. Bio je čovjek čvrste logike i principa.

Za kraj treba reći to da je dipl. ing. Nikola Despot bio i iznimno društveno aktivan, pa je tako od 1985. do 2001. bio član Predsjedništva DGIZ-a (Društva građevinskih inženjera Zagreba), a bio je i ključna osoba u transformaciji ondašnjega DGITH-a (Društva građevinskih inženjera i tehničara Hrvatske) u današnji HSGI (Hrvatski savez građevinskih inženjera). Nikola Despot, dipl. ing. građ., ostat će zauvijek u pamćenju svojih kolega po svojem stručnom znanju i principijelnosti po kojoj je bi poznat. Uostalom, na to će ih podsjećati brojne građevine u Zagrebu i u Hrvatskoj čijem je nastanku uvelike doprinio.

Branko Nadilo